

1818 p

Betraktelser

öfver

Policens Magt och Myndighet.

STOCKHOLM,
Tryckt hos CARL NYBERG, 1818.

De båda utkomna Klagoskrifternas innehåll är redan så allmänt känt, att det ej lär behöfva upprepas. Men det torde ej vara utom ämnet, att ett ögonblick fästa uppmärksamheten på Herr Under Ståthållaren och Ridaren Wannqvists deröfver afgifne förklaringar.

Man hade väntat, åtminstone hoppats, det desse skulle, antingen vederlägga de åklagade facta, eller för dem framställa giltiga anledningar. Hvad innehålla de deremot? Några anföranden, som på intet vis minska det obehagliga intrycket af berättelsen om Klagandernes lidande, några personliga invectiver och några, föga giltiga undanflygter.

Ibland annat upplyses häraf, att Åkare-Drängarne fordrat af Bonden, den ena gången 2 Rd. Riksgälds, den andra gången 1 Rd. Banco, och att de med pock och sturskhet åskat denna betalning; de hafva således utan tvifvel begärt mera än taxan tillåter dem; sådant är visserligen illa, men

man finner ej af de båda förklaringarna, det de derföre ansetts skyldiga till någon nåpst -- att för öfrigt personer af mindre samvetsgrannhet begagna sig af människors enfald eller sinnes-oreda, att höja sina anspråk, i samma mån de tro sig kunna få dem uppfyllda, är någonting så vanligt att det hvar-ken lärer förvåna eller alltid kunna beläggas med något straff. -- Men just denna omständighet borde ha vederlagt misstanken, det Åkaredrångarne mördad den saknade Bonden. En Policemästare bör, kanske mer än någon annan, ha förvärfvat sig, jag vill icke säga kännedom af människohjertat, men kännedom af brottens natur och af de rimliga anledningarne till dem. Borde man icke då hafva insett, att om de tre Drångarne haft för afsigt att mörda Bonden och bemägriga sig hans penningar, hade de ej behöft af honom fordra någon betalning för skjut- sen, utan endast öka hans rus, derigenom vinna hans förtroende och således narra honom med sig hvart helst de velat föra honom. Det är verkligen förvånansvärdt att denna viktiga omständighet ej kunnat väcka Kongl. Police-Kammarens uppmärksamhet; eller behöfs det då icke der, att gifva bevis på ett brott, mer än blotta misstanken derom, och känner man intet annat sätt att utforska sanningen, än hotelser och prygel?

Man kunde äfven fråga: Då Åkaredrångarnes sturskhet och otidighet urartat till ett slags oväsande på öppen gata, hvar uppehöll sig då Policebetjeningen, hvars pligt det är att vidmagthålla säkerhet och lugn inom Staden, i synnerhet då händelsen föreföll på stora Nygatan.

De beskyllningar Herr Under-Ståthållaren Wannqvist anför emot de Klagande, skulle man önskat, blott af aktning för Hr Ståthållarens person och Embets-befattning, att de ej funnits der, emedan de ingenting annat bevisa, än brist på verkliga skäl och den rådda omsorgen att söka några skenbara. Beskyllningarna emot Telin och mot Skriftställaren, Extraordinarie Notarien Wallberg, äro i synnerhet så ytterst haltlöse, att man ej begriper det en publik Embetsman velat anföra dem; att en Husbonde en gång under 11 års tid blir missnöjd med sin tjenare, och att en Åkaredrång under samma tids förlopp en enda gång råkar vara drucken och falla i Policebetjeningens händer, lär ej förvåna någon; likasom den händelsen, att en Författare, antingen för det han öfverskridit tryckfrihetens gränser, eller genom Domstolens misstag blir dömd att göra afbön, alldeles icke sätter någon fläck på hans medborgerliga anseende. Detta har

inträffat med personer af den oförviteligaste caracter och som njuta allmän aktning; man har hört sägas, att en af Rikets förtjenstfullaste Embetsmän, öfver hvars stoft vördnaden och saknaden hvila, blifvit i sin ungdom förklarad oskicklig att sitta Domare, i anseende till ett begånget misstag; ja det påstås, att en af Hr Under-Ståthållarens förreträdare har kunnat förvalta detta vigtiga Embete, ehuru han blifvit på Hufvudstadens gator genom trumslag allmänneligen efterlyst såsom förrymd. De förseelser hvarföre de tre öfrige, Westerdahl och Bäckström varit anklagade och straffade, gifva väl intet godt intyg om deras fräjd; men då de redan derföre erhållit behörig nåpst, borde denna icke kunna förnyas eller bli något skäl att underkasta dem tortur. -- I förbigående kan man ej undgå att anmärka det besynnerliga deri, att en illa känd person blifvit såsom ett slags straff dömd till krigstjänst, och att den, som ej anses nog skicklig eller välfräjd att få stanna i tjänst hos enskilda, insättes i tjänst hos Staten och beklädes med det ärofulla kaller, att strida för sin Kung och sitt Fädernesland. -- Insinuationen mot Hushållerskan Götz's sammanlefnad med sin Husbonde och dessa båda personers öfrigaandel bevisa väl ingenting fördelaktigt för dem, men också allde-

les intet för den Embetsman som deri söker någon ursäkt för sitt förfarande. Har dessas uppförande varit sådant, att det af lagen kunnat straffas och detta ej skett, så bevisar det en försumlighet hos dem som äro sätte att vaka öfver lagens efterlemnad; ha de derföre erhållit någon nåpst, så är deras brott dermed försonadt och öfverlemnadt åt glömskan; har deras förhållande varit mindre moraliskt, men ej af allmänna lagen kunnat åtalas, så begriper man icke huru Hr Wannqvist kan framdraga några lösliga allusioner derom, då ej mindre sjelfva denna lag än den Christliga fördragsamheten och sedernas helgd bjuda, att med sådana menskliga svagheter hafva undseende och iakttaga tystnad.

De så kallade anledningarne till miss-tankar på Åkaredrångarne för det ohyggliga brottet af ett mord, äro också ingenting mindre än viktiga. Att tvenne sysslolösa karlar sälla sig till den tredje, för att af den enfaldige och druckna Bonden tillnärma sig liter förtäring; att de föra honom omkring på åtskilliga gator för att öka vägens längd och således betalningen, borde visserligen icke förefalla ovanligt, eller ens i laglig väg anses särdeles straffbart. Man bör ålven erindra sig att Bonden kördes de folkrikaste

gator i Staden, och det på en tid då vanligtvis de ännu ej äro toma, samt att han således utan svårighet kunnat ropa om hjälp och erhålla den, om han varit missnöjd med sitt tillstånd eller velat befria sig derutur. Han har således, efter hvad som synes här af, hvarken blifvit misshandlad eller våldförd, och dock är det på dessa skäl som de klagande blifvit misstänkte och undergått tortur, för att tvingas till bekännelse. Hr Under-Ståthållaren Wannqvist behagar väl kalla den en "vålförtjent åga för deras kittliga och pöjkaktiga förhållande" -- skulle hvarje sådant förhållande hos både tjänande och lydande på detta sätt straffas, så befärrar man, det hvarken skulle finnas Domare nog att ålägga detta straff eller armar att verkställa det -- men att detta ej varit verkliga orsaken, bevisas af den efterföljande meningen i nämnde förklaring: "Så säkert som den hjälplösa och enfaldiga rättvisan skall åga hopp om stöd i Policen; så litet skall illgerningsmannen åga det, att kunna dölja sig, äfven om han, som vanligen sker, bjuder till att härma oskuldens språk." Det är således på detta sätt som Kongl. Police-Kammaren skaffar den hjälplösa rättvisan skydd; det är med blotta 25 eller 50 prygel man upptäcker sanningen, och när man misstagit sig, när den pryglade ej härmat,

utan verkligen fört oskuldens språk, så rättfärdigar man sig med framkastandet af några förklenliga beskyllningar och anför några bevis, att de lidande, åtminstone i fordnadagen, förtjent straff. Inser man då icke, att när man har en sådan berättelse att afgifva, en sådan ursäkt att anföra, så borde man alldeles derifrån utstryka orden *rättvisa, sanning* och *oskuld*, emedan de ensamma äro en anklagelse mot det lagstridiga förfarandet? Kan hända borde man draga i betänkande, att åska tilltal och straff på de Klagande, för det de vågat ana, det äfven Lagen är till för dem, och att ett våld, begånget mot en Åkaredrång, är lika straffvärdt som mot hvilken annan medborgare som helst; och man borde erindra sig att den allmänhet, för hvilken man framlägger dessa tomma ursäkter, dessa vacklande bevis, ännu äger känsla af mensklighet och rätt, samt, att åtminstone den, har redan alltför tydligt yttrat sin opinion öfver detta ämne -- en opinion, som man borde befara, äfven kunde blifva lagens.

Herr Under-Ståthållaren Wannqvist säger sig ej hafva sett den beskrifna straffbänken. Detta lånder honom likväl till alldeles ingen ursäkt. En Embetsman som är på en gång Lagstiftare, Domare och Exe-

cutor, hade bordt taga någon kunskap om
 det sätt hvarpå hans domar verkställas, och
 att detta ej drifves till en grymhet, som
 han troligen icke åsyftat. Måhända skulle
 någon kunna säga, att Vaktmästaren vid Råd-
 stuhåktet, såsom Herr Wannqvists sväger,
 bör äga dess förtroende och således ej miss-
 tänkas för att öfverskrida gränssorna för hans
 vilja; men detta förminskar likväl icke skyl-
 digheten att äfven taga vård om de häk-
 tades och lidandes rätt. Det skyldskaps-
 band som förenar dessa båda personer, Do-
 maren och Executorn, bör emedlertid vara
 en borgen före, att straffet ej onödigtvis
 förlänges eller försvåras, att ingen häktad
 förnekas ombyte af linne eller kläder, stäng-
 ges från det understöd hans släktingar eller
 bekanta kunde vilja meddela honom, eller
 prejas för att rikta den Vakthafvande. --
 Man har väl hört sådana beskyllningar gö-
 ras; men denna enda omständighet är nog
 att vederlägga dem, äfvensom man aldrig
 bör sätta fullkomlig lit till det beställsam-
 ma ryktet, hvilket alltid förstörar och för-
 dubblar det onda. (I parentes får man an-
 märka den nära likheten med detta förhål-
 lande, och det som såges existera vid en
 viss Sjukhus-inrättning, der hustrun är ko-
 kerska och mannen satt att controllera henne.)

Herr Under-Ståthållaren Wannqvist tyc-

kes förundra sig deröfver att de lidande först nu framkommit med sin klagan, och förtryta, att de genom ett, hos Ridderskapet och Adeln uppläst Memorial, kanhända blifvit underrättade om möjligheten för dem att klaga och att erhålla upprättelse. Visserligen är det förmåtet, man medger det, att af sjelfva Kongl. Police-Kammaren såttas i fängelse på några veckor, undfå några dus-sin prygel och ej åtnöjas dermed, ej känna sig hedrad af denna skänk, utan tvertom belägga den med de skymfliga namnen *våld* och *ordttuisa*; åtminstone borde man efter ett års förlopp, då svedan gått öfver, ej djerfvas beklaga sig öfver den orätt man inbillar sig ha lidit; och som förmodeligen Kongl. Police-Kammaren i sitt Utslag ej underlåtit, att fastställa någon viss termin till besvärns anförande, låra de klagande utan tvifvel ha försutit sina fatalier. Man får också ej neka det verkligen dristiga i ett sådant förslag, att Kongl. Police-Kammaren skulle underkastas någon kontroll, skulle ställas till någon redogörelse, skulle åläggas det ledsamma besväret att föra ordentliga Protocoll -- förnedringar som endast de Domstolar böra underkastas, hvilka döma efter lag, och ej frukta klagomål öfver sina åtgärder. Att dessa omständigheter hafva med hvarandra ett brottsligt sammanhang, är af-

ven jag böjd att tro, och beklagar verkligen det Herr Under-Stårhållaren sträckt sitt tacklösa ådelmod ända till, att förbigå deras närmare utveckling. Då vi redan afgjort, att de lidandes klagan är obefogad och att de derföre förtjena tilltal, så må ingen vilja inbilla oss, det man kan taga deras parti utan egennytta, och att man kan göra projecter till afböjande af förtryck och olagligheter, utan att sjelf vara, i ännu högre mått, brottslig och straffvärd.

Hushållerskan Götz's klagomål är väl vid första påseendet mindre viktigt, emedan den klagande ej hållits i något långvarigt fångelse och ej undergått någon våldsam behandling, men det är måhända i anseende till sina följder af en vådligare natur än de föregående. Denna sida af ämnet har redan blifvit ganska sannt utvecklad i en utkommen Skrift kallad: *Nå hur går det med Policemästarn?* och man behöfver således ej här närmare vidröra den. Men af allt detta ledes man till den naturliga frågan: *Är Stockholms Police-Kammare beroende under lagen, eller är den ett upphäfvande af densamma?* Vi skola söka svara härpå.

Man vill på intet sätt bestrida nödvändigheten af en Police för hvarje stor Stad,

såsom Stockholm; den behöfves der, att vidmagthålla den inre ordningen och snyggheten, samt hindra sådana öfverträdelse af moralitet och ordning, som lagen ej omedelbarligen kan åtala eller bestraffa. Den skulle således åläggas, att förhindra olofliga spel, att tillstuta sådana hus der, de publikt drifvas, att afskaffa allmänna flickors kringstrykande på gatorna och inblandande i offentliga sammankomster, att förekomma de, för lukt och syn obehagliga föremål af orenlighetens kringförande på ljusa dagen, aflågsna från de bebodda trakterne af Staden de reservoirer, som förpesta luften deromkring, samt vaka öfver taxors och författningars iakttagande. Måhända skulle man ej öfverdrifva sina påståenden om man önskar; det den Älven tog någon befattning med gatornas bättre upplysning, med undanröjandet af de ämnen till ohälsa och osnygghet som ännu finnas kvar inom Stadens område; och man skulle gerna ursäkra, om den för dessa högre detaljer, någon gång glömde att pliktfälla en fattig Krögerska, som haft sin dörr öppen under den förbudna tiden, med flere dylika saker af mindre betydhet.

Men man förstår icke hvarföre Police-Kammaren skall åläggas ransakningen öfver

brottmål, då särskilda Domstolar finnas till deras afdömande; ransakningarne på Landet och i Småstäderne ske af samma Domare som fälla Utslaget, och som således komma närmare i tillfälle att känna brottens beskaffenhet och de mildrande eller skärpande omständigheter, som dervid kunna förete sig, då deremot Kåmnars - Rätterne i Stockholm antingen skola dömma på Police-Kammarens utsago, eller också till dess bestyrkande nödgas företaga en ny undersökning, och således antingen proceduren bli onödigtvis vidlyftig, eller ock deras Domslut löpa fara att blifva vrängt och ensidigt. Hånskjötes målet genast till deras handläggning, så skulle aldrig några klagomål höras af, öfver våldsam behandling och försök att framtvinga diktade bekännelser. Det är besynnerligt, att man icke insett detta, och att man genom denna ökade vidlyftighet vid brottmåls undersökningar liksom med flit öppnat dörren för godtycket och egenmyndigheten.

Det är en olycka vid detta tillfälle för det allmänna, äfvensom det å andra sidan måhända en lycka för Hr Under-Ståthållaren Wannqvist, det de klagande äro personer af så ringa medborgerligt anseende som Åkaredrängar, samt att den Man som åtagit sig att försvara råttvisans sak, ehuru för öfrigt bra kär! likväl hitills hvarken gjort sig

något stort namn som Jurist och Litterateur, eller kan åga det personliga inflytande, som hos oss ofta behöfs att gifva vikt och eftertryck åt sjelfva rättvisan. Ty här i landet är man, ty värr, van att mäta anspråken efter dens värde som gör dem, och förtryckets höjd eller straffbarhet efter dens ringhet eller höghet som lidit det. Det skulle kunna anföras, och ett ögonblick vinna sken af antaglighet, att dessa personer af den ringare och obildare folkklassen ej kunna genom lindriga medel hållas i ordning och tvingas till lagens efterlefnad, och att således några slags mindre kroppsstraff äro nödvändiga för dessa, som ej åga tillgång att med böter försona sina fel eller äro känsliga för straffet af en sårad heder. Likväl vill man anmärka, att detta förakt för ringheten, denna våldsamma behandling af mindre fel, är rätta sättet att quäfvä all slags hederskänsla och göra strångare straff nödvändiga. Men om man också skulle neda-ge, — hvilket väl är det högsta man någonsin kan medgifva, — att dessa slags extrajudiciela bestraffningar kunna utgöra en Police-magts tillhörighet, behöflig att hålla den sämre hopen i tygeln, och att personer af sådan beskaffenhet som de klagande visserligen höra dit; så bör denna magt i alla fall ej utöfvas annat, än då verkligen någon

förseelse är begången och äfven då hafva grän-
sor sig föreskrifna, af proportion emellan straf-
fet och brottet, hvilken aldrig bör vara lemnad
åt Domarens godtycke att bestämman. I en, nu
mera upphäfven Kongl. Förordning, der det
är Landshöfdingen tillåtit att med spöslit-
ning bestraffa otidiga Hållkarlar och Skjuts-
bönder, äro 12 par det högsta som af ho-
nom kan ådömmas. Enligt Kongl. Maj:ts
Nådiga Circulaire af den 26 Nov. 1812 om
förändring uti Krigs-Artiklarne, äro 50 pry-
gel beräknade såsom svarande emot 20 par
spö. Således är denna proportion öfverskri-
den. Men man erindre sig ytterligare, att
om än den nämnde Förordningen skulle haf-
va gällt för Öfver-Ståthållare-Embeter i Stock-
holm, så är den dock redan upphäfven,
och att här har intet brott existerat eller va-
rit åtaladt; det är blott för misstanken der-
om som Hr Wannqvist vågat belägga Sven-
ska medborgare med ett lagstridigt straff,
hvars ovanliga grymhet i synnerhet för den
ena kunnat medföra hålsans eller lifvets för-
lust. Efter hvad Lag handlar Police-Kam-
maren, eller är den ensam inom Sveriges
gränсор öfver denna Lag, som sjelfva Mo-
narken lofvar att lyda? Ingen Auctoritet har
kunnat berättiga den dertill, sjelfva Herr
Öfver-Ståthållarens medgifvande det han til-
lätit

låtit Policemästaren att afvisa tiggare från Kongl. Slottet, medgifver icke ens deras ar-
resterande, ännu mindre en sådan behand-
ling mot misstänkta personer, som den Wa-
sterdahl och Bäckström undergått.

Men betraktom ett ögonblick Kongl.
Police-Kammarens öfriga åtgärder. Man ser
här personer, tjenstfolk med hvilka deras
husbönder varit missnöjda, så kallade *Lös-
drifvare* — det vill säga sådana som ej kun-
nat finna arbete och som enligt gällande
Skrå-Författningar ej få årligt försörja sig
med det näringsfång de lärde — inspärras
på tukthus eller fästningar eller förvisas från
Staden; man ser människor nästan af alla
stånd förmenas att här inflytta, för att här
söka sin bergning eller uppehålla sig här;
ja till och med männer som här äro i tjenst
eller äga arbete hos enskilda, nekas att med-
föra hit sina hustrur och barn; man ser per-
soner som öfvertrådt någon mindre betydlig
police-författning, dömmas till fängelse vid
vatten och bröd, kanske ock till prygel; an-
dra i economiska eller högst likgiltiga mål
uppkallas i Policen och sedan de i flera ti-
mar väntat i det enda smutsiga och stinkan-
de förmaket, omgifna af allt det Stadens ut-
skum som uppfylla fängelserna och tillhöra
Policens behandling, sluteligen inkallas för

att aflemna en onödigt förklaring, som ingen ågt rättigheter att fordra af dem, eller kanske för att i en bullrande Session öfverhoppas med otidigheter — och man frågar med förvåning: Är Stockholm i en hast flyttadt till Marocco, eller äro dess innevånare ensamma i Riket utan skydd af lagen, blottställda för en enda persons elaka lynne eller arbitraira behandling? Om en lag existerat hvarpå detta förfarande grundar sig — dock man bör ej nämna lagen, ty den är billig och rättvis, — men om en befälning af en högre Auctoritet funnits, hvilket Herr Wannqvist i sådant fall visserligen icke glömt att åberopa, så är redan den i sin natur ett våld, en olaglighet som den högre rättvisan skall skynda att upphäfva, så snart den blifvit underrättad om dess tillvarelse.

Den oerhörda kränkning af medborgersliga friheten, den skriande förnedringen af det allmänna människovärdet, okänd intill våra dagar inom Sveriges gränser och kända i de flesta större Europeiska Städer, hvar till Stockholms Police gjort sig saker, är ej att "kraftfullt och allvarsamt följa brottet i spåren, qväfva brottsliga anslag och befrämja hufvudstadens säkerhet?" dessa åndamål vinnas blott då man iakttar lagen, ej då man trampar den under fötterna.

Prygel äro ej kraft och arrester äro ej

säkerhet; voro de dei, så funnes ingen större kraft än Profossens, och ingen större trygghet för ett samhälle, än dess fängelser. Hvarje liten korrtsynt tyrann, som hade förmåga att sätta en kåpp i rörelse, eller rillstånga bommarna för ett häckte, voro då på en gång den competentaste Lagsustare och Lagskipare. Men man skilje, och skilje noga, emellan alfvar och vild grymhet, emellan stränghet och stötande känslolöshet, emellan kraftfull verksamhet och onödigt fjåsk; och man lære sig en gång inse, att äfven den sämre hopen kan styras endast efter lag; samt framför allt, att afvikelser derifrån, om de äro straffvärda hos den lägre, obildare individuen, äro de det ännu mer ju högre uppsatt öfverträdaren är, men i synnerhet om han sjelf är ställd att vaka öfver lagen.

Hvarje Svensk man är öfvertygad om sin Regerings rättvisa och mensklighet; den känner att den Konung, som besvurit vår constitution och lofvat att vaka deröfver, utan tvifvel skall straffa hvarje afstigit derifrån och således äfven rätta de missbruk, som här blifvit öfverklagade. Det skulle således kanhända vara mindre nödigt, att ånyo framdraga dem då man vet och hoppas det hjälpen är så nära; men detta ämne är alltför viktigt att icke derå fästa Nationens uppmärksamhet, att om möjligt, ropa i de döfva öronen,

vätka den slumrande eftertankan och visa de likgiltiga, hvad vi ha att vänta om detta godtycke får segra, om detta våld får stadga sig, och hvad öde som förestår sjelfva denna lag och denna constitution, om man tillåter en Auctoritet, hvem det än vara må, att uppresas sig öfver dem.

Innan jag går vidare, är jag skyldig sanningen och den allmänhet, inför hvilken jag framlägger mina tankar, en förklaring. Jag vet, att en Embetsman, ställd på den vigtiga och obehagliga post, som en Policemästare, nödsakad att vistas bland det måst förkastade slag af menniskor, dagligen omgifven af dårskaper, förseelsar och brott, tvingas efter hand, eller åtminstone tror sig tvungen, att utsläcka de milda rörelserna af mensklighet, foglighet och öfverseende, samt antar i sitt lynne en strålfhet eller ett misstroende, som målar allting svart, som ser brott der blotta rimligheter dertill yppar sig, och som nästan anser det höra till sin Embetspligt, att ej tro på mensklig dygd eller halva något öfverseende med mensklig svaghet; och att de misstag han kan begå, den orätt han kan föröfva, icke alltid får skrivas på viljans och afsigternas räkning, utan snarare på dess Embets befattning. Men jag vet äfven, och erkänner det med nöje, det rättvisan ofta funnit ett skygd hos den man, som nu sty-

rer Stockholms Police; utan afseende på den persons stånd, som reclarerat henne, och att det nit och den outtröttliga verksamhet han ådagalagt i utöfningen af sitt trånga embete verkligen förtjenar aktning och loford. Det är således hvarken af något personligt agg eller af någon önskan att skada honom, som jag skrifver detta, Jag vet alltför väl huru lätt magten urartar till godtycko när den saknar motvigt och kontroll; men om jag än är benägen att ursäkra det öfverklagade förfarandet, och om jag än kan uppleta många moraliska skäl, såsom motiver dertill, kan jag dock aldrig frångå dess tydliga stridande mot Sveriges lag och Svenskmanna rätt; och det är dertfore jag skulle önska att med denna ringa gård, jag anser mig skyldig rättvisan och fäderneslandet, söka bibehålla minnet af den begångna våldsamheten så länge och så friskt, tills der skakat de slappa nerverna, tills det väckt Svenska folkets farhåga och spärrat dess omtanka för ett framtida afböjande deraf.

Som solen lyser för alla, så är också lagen till för alla; dess skydd kan endast förverkas genom brott, och äfven då bör det vara hon sjelf som utstänger den felande, från den fristad hon omhågnar. En enda tillåten öfverträdelse deraf, skall efter hand medföra tusende, och om man i dag med

köld äser hur Akardrången pryglas, skall denna behandling i morgon vederfaras hans husbonde, i öfvermorgon Grosshandlaren, vidare Magistratspersonen och Excellencen, till dess slutligen ingen medborgersclass, intet förhållande inom samfundet är mågtig nog, att skydda dess, så kallade fria män, från slafvens straff. Det behöfs ju blott en åklagare, som beskyller en för hvad fel som helst, och man behöfver ju ej en gång någon sådan; det behöfs blott en liten misstanka, en personlig förolämpning eller anledning dertill, en nyck, ett anstelt af kintslighet. Och detta straff behöfver ju ej endast inskränka sig till prygel; man kan ju underkasta den felande, eller den på hvilken man vill hämnas, hvad slags tortyr som helst; man kan ju äfven gå vidare, dömma honom från lifvet, confiscera hans egendom o. s. v. Man tør säga att jag öfverdrifver mina misstankar, att jag målar mig toma skräckbilder och att ett sådant förhållande, som det här befarade, blott kan inträffa i Afrikas Stater, ej i Sverige. Men jag frågar då å andra sidan: hvarför det icke det kan? Lagen är den mur, som kringgärdar vår frihet. Men låt denna mur få någon remma, låt en öppning deri grävas, tiden skall utvidga den, storm och skurar intränga derigenom och den fasta mu-

ven nedstörta och krossa de säkra som sökt sitt skydd derunder.

Läre man sig då inse det vådliga, det orimliga i att stifta eller upphäfva lagar för vissa personer eller vissa stånd. Ett tolererad lagbrott är en kräftska, inympad på samhällskroppen, som snart skall sprida sig, angripa de ädlare delarne och döda dess moraliska lif, om ej en stark och säker hand i tid bortskär det onda med rötterna; ty det är blott så det kan borttagas. I en fri constitutionel Stat behöfves ingen Police för annat än de mål vi ofvannöfve uppgifvit såsom hörande till dess befattning. Om i trots af dess förmenta, kraftfulla, försärande till följande af brotters spår och qväfvande af brottsliga anslag, den dock icke kunnat hindra, det osedlighet, urväfningar och förseelser af alla slag förfärligt tilltagit på de sednare 10 till 20 åren, så frågar man: hvar till gagnar då dess inquisitoriska myndighet, dess arresteringar och pryglingar? och hvar med uppväger den våld de misshandlingar den låtit någon oskyldig undergå? Det fordras en kedja af nyttiga anstalter, af hälsosamma författningar, af oafbruten verksamhet att försona, ej med lagen, men med allmänna opinionen ett enda sådant förhållande som det med de tre Åkaredrångarne; hvad skall man då säga om Police-Kammaren län-

tit komma sig till last många dylika förse-
elser? Rykter påstår något sådant och det
är åtminstone svårt att förneka det all tro-
vårdighet.

Jag vill ej här ingå i några förslag till
Police-styrelsens förbättrande; andra hafva
före mig åtagit sig denna möda, och deri-
genom bespart mig den. Jag anser det för-
öfrigt tillräckligt att den ställs under Hof-
Rättens öfverinseende, och jag vill till och
med vara nog tolerant att medgifva, det
proceduren vid Police-Kammaren ej alltid kan
vara densamma som vid en vanlig Domstol.

Men måtte jag kunna med dessa sidor
ge en väckelse åt den, hos oss inrotade tank-
lösheten vid frågor om allmänna ämnena, den
liknöjda egennytta, som ej bryr sig om
hvad laglöshet som föröfvas, då man icke
sjelf är föremålet derföre! Måtte man en
gång lära sig inse, att då det brinner hos
grannen, står ens eget hus i våda, och då
man skyndar att qvälva branden i sin första
gnista, räddar man derigenom hela neyden
som den hotat med förstöring. Erinne man
sig sluteligen att frågor om individuers oför-
tjenta lidande, om våld eller förtryck som
öfvats mot, äfven den ringaste, medborgare
i Staten, äro allas sak, och att här, om nå-
gonsin, gäller det gamla ordspråket: *I dag
mig, i morgon dig.*
